

Krátkodobá predikcia vývoja slovenskej ekonomiky
v roku 2023 a v 1. štvrtroku 2024
(2. aktualizovaná a rozšírená verzia: november 2023)

Ján Haluška
Branislav Pristáč
Miroslav Súkeník

**Krátkodobá predikcia vývoja slovenskej ekonomiky
v roku 2023 a v 1. štvrtroku 2024
(2. aktualizovaná a rozšírená verzia: november 2023)**

**Ján Haluška
Branislav Pristáč
Miroslav Súkeník**

Abstrakt

Dokument obsahuje výsledky krátkodobej predikcie vývoja slovenskej ekonomiky v roku 2023 a v 1. štvrťroku 2024 (2. aktualizovaná verzia: november 2023).

Copyright © INFOSTAT, Inštitút informatiky a štatistiky

Obsah tohto dokumentu je chránený autorským zákonom. Nemožno ho bez súhlasu autorov používať, meniť alebo z neho odstrániť informácie o správe práv k nemu.

ISSN 2454-0773

OBSAH

1 ÚVOD	5
2 HRUBÝ DOMÁCI PRODUKT	5
3 ZAHRANIČNÝ OBCHOD - SALDO OBCHODNEJ BILANCIE	9
4 SPOTREBITEĽSKÉ CENY	12
5 ZAMESTNANOSŤ A NEZAMESTNANOSŤ V HOSPODÁRSTVE.....	14
6 NOMINÁLNA A REÁLNA MZDA V HOSPODÁRSTVE	17
7 PRÍLOHA	20

Krátkodobá predikcia vývoja slovenskej ekonomiky v roku 2023 a v 1. štvrtroku 2024 (2. aktualizovaná a rozšírená verzia: november 2023)

Ján Haluška, Branislav Pristáč, Miroslav Súkeník
INFOSTAT Bratislava

1 ÚVOD

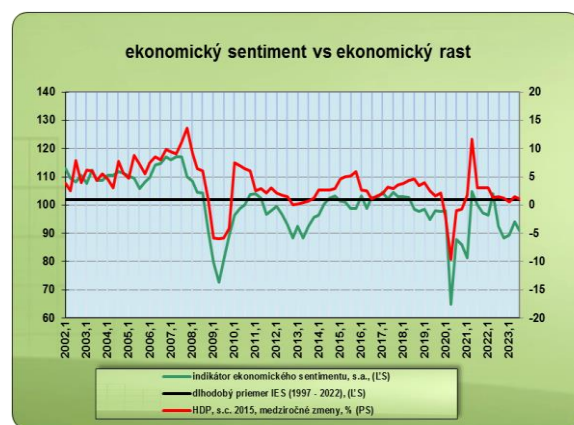
V predložennom materiáli sú prezentované a interpretované výsledky 2. aktualizácie krátkodobej predikcie vývoja vybraných makroekonomických ukazovateľov slovenskej ekonomiky v roku 2023, ktoré sú rozšírené o odhad ich vývoja v 1. štvrtroku 2024 (v Prílohe tabuľka a obr. 9 až 14). Prezentované odhady zohľadňujú skutočný vývoj daných ukazovateľov v 1. až 3. štvrtroku 2023, ktorý vyplýva z údajov po ich revízii v septembri 2023. Prihliadajú tiež na vývoj spotrebiteľských cien v januári až októbri 2023, ako aj na výsledky konjunkturálnych a spotrebiteľských prieskumov (KSP) v januári až novembri 2023. Zdrojom informácií o očakávanom vývoji v relevantnom vonkajšom ekonomickom prostredí boli prognózy *Consensus Forecasts* (pre eurozónu a Nemecko) a *Eastern Europe Consensus Forecasts* (pre Českú republiku) z novembra 2023. Ich výsledky nasvedčujú tomu, že vonkajší dopyt bude faktorom, ktorý rast agregátneho dopytu v slovenskej ekonomike podporí najskôr v 1. štvrtroku 2024¹.

¹ Výkonnosť ekonomík eurozóny, Nemecka a ČR sa v 3. štvrtroku tohto roka znížila - v prípade eurozóny a Nemecka zhodne o 0,1%, v prípade ČR o 0,3% (vždy oproti 2. štvrtroku 2023). Na medzироčnej báze by mala v roku 2023 vzrásť len výkonnosť ekonomiky eurozóny (o 0,5%), v prípade ekonomík Nemecka a ČR by mala naopak klesnúť (o 0,5%, resp. o 0,2%). V roku 2024 by mala výkonnosť ekonomík eurozóny, Nemecka i ČR vzrásť, ale veľmi mierne.

2 HRUBÝ DOMÁCI PRODUKT

Domáca ekonomická klíma zotrúva už vyše roka hlboko pod úroveň jej dlhodobého priemeru (obr. 1). Jej zotavenie, ktoré sa črtalo začiatkom 2. štvrtroka 2023, bolo totiž len prechodným javom, keďže bolo veľmi krehké. V dôsledku toho sa stav domácej ekonomickej klímy v 3. štvrtroku tohto roka opätovne zhoršil. Sezónne očistený indikátor ekonomického sentimentu (IES) sa znížil z 94,1 v 2. štvrtroku 2023 na 91,5 v 3. štvrtroku tohto roka (vždy v priemere). Domáca ekonomická klíma bola teda pod úrovňou jej dlhodobého priemeru (priemer IES za roky 1997-2022 je 101,9) hlbšie ako v 2. štvrtroku 2023. Jej stav sa však zhoršil nielen na medzikvartálnej, ale aj na medzироčnej báze, pretože IES v 3. štvrtroku 2022 dosiahol 92,5.

Obr. 1

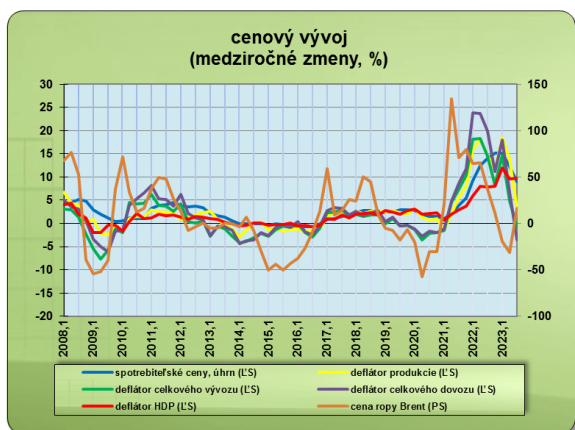
Zdroj: ŠÚ SR

Zhoršenie domácej ekonomickej klímy bolo spôsobené výrazným poklesom dôvery podnikateľov v stavebníctve a službách, čiastočne však klesla aj dôvera podnikateľov obchode (vždy oproti 2.

štvrtroku 2023). Vplyv ich poklesu na IES bol tlmený dôverou podnikateľov v priemysle, ako aj dôverou spotrebiteľov, ktoré stúpili tretí štvrtrok po sebe. Dlhodobý vývoj IES a jeho všetkých piatich zložiek na mesačnej báze, teda indikátorov dôvery podnikateľov v priemysle, stavebníctve, obchode, službách a indikátora dôvery spotrebiteľov, je v podobe konjunkturálnych sáld zobrazený v Prílohe na obr. 1 až 6.

Napriek zhoršeniu domácej ekonomickej klímy výkonnosť hospodárstva aj v 3. štvrtroku tohto roka vzrástla, ale jej rast sa spomalil na medzikvartálnej i medziročnej báze. Na medzikvartálnej báze sa tvorba HDP zvýšila reálne o 0,2% (oproti 2. štvrtroku 2023 podľa sezónne očistených údajov ŠÚ SR), čo je rast o polovicu nižší ako v 2. štvrtroku 2023. Na medziročnej báze tvorba HDP vzrástla reálne o 1,1%, v bežných cenách stúpila o 11,0% a dosiahla cca 32,181 mld. €. Kumulatívne za 1. až 3. štvrtrok 2023 bola tvorba reálneho HDP na medziročnej báze vyššia o 1,3%, nominálny HDP vzrástol o 12,1% (vždy v priemere) a dosiahol cca 90,134 mld. €.

Obr. 2

Zdroj: ŠÚ SR

Relatívne veľmi slabý rast výkonnosti hospodárstva trvá už od 2. štvrtroka 2022. Od 2. štvrtroka 2023, teda s ročným oneskorením, začal tlmiť tlak na rast úhrnnej cenovej hladiny v hospodárstve. Rast deflátoru HDP sa spomalil z 10,8% v 1.

polroku 2023 (v priemere) na 9,8% v 3. štvrtroku tohto roka (obr. 2). Útlm rastu úhrnnej cenovej hladiny v hospodárstve súvisí primárne so slabnúcim tlakom na rast domácich cien, ktorý prichádza z vonkajšieho ekonomického prostredia. Deflátor dovozu tovarov a služieb, ktorý v 1. a 2. štvrtroku 2023 stúpol o 18,0%, resp. o 6,7%, v 3. štvrtroku tohto roka poklesol o 3,5%².

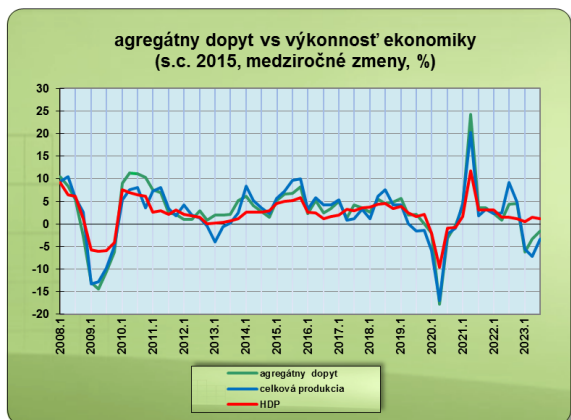
Pokles dovozných cien prispel k tomu, že inflačný charakter domáceho ekonomického prostredia sa výrazne zmiernil. Rast deflátoru celkovej produkcie v hospodárstve sa spomalil zo 16,2% v 1. polroku 2023 (v priemere) na 3,2% v 3. štvrtroku tohto roka, k čomu prispel predovšetkým deflátor medzispotreby - zatiaľ čo v 1. polroku 2023 vzrástol o 19,8%, v 3. štvrtroku tohto roka sa znížil o 1,7%. Výrazný útlm rastu deflátoru celkovej produkcie v hospodárstve mal dopad aj na ceny vývozu. Deflátor vývozu tovarov a služieb v 3. štvrtroku tohto roka dokonca poklesol o 0,7%, pričom v 1. polroku 2023 vzrástol o 9,8% (v priemere). Tlmiaci vplyv deflátoru celkovej produkcie v hospodárstve na spomalenie rastu cien na spotrebiteľskom trhu v 3. štvrtroku tohto roka bol omnoho slabší ako v prípade cien vývozu (viac v časti *Spotrebiteľské ceny*).

Hlavnou príčinou relatívne veľmi slabého rastu výkonnosti hospodárstva v tomto roku je agregátny dopyt, ktorý zaznamenal vo všetkých troch štvrtrokoch pokles (obr. 3). V 3. štvrtroku tohto roka to bolo o 1,6%, teda menej ako v 1. polroku 2023. Zatiaľ čo v 1. a 2. štvrtroku 2023 bol pokles agregátneho dopytu spôsobený domácim

² Vývoj cien dovozu bol významne ovplyvnený aj cenou ropy *Brent* na svetovom trhu, ktorá bola vo všetkých troch štvrtrokoch tohto roka lacnejšia (na medziročnej báze). V 3. štvrtroku tohto roka zlacnela cca o 14,0% a dosiahla cca 86,7 USD/barel (vždy v priemere).

i vonkajšom dopytom, v 3. štvrtroku tohto roka už len domácim dopytom. Objem vývozu tovarov a služieb už neklesol, ale zaznamenal nulový rast (viac v časti *Zahraničný obchod - saldo obchodnej bilancie*).

Obr. 3

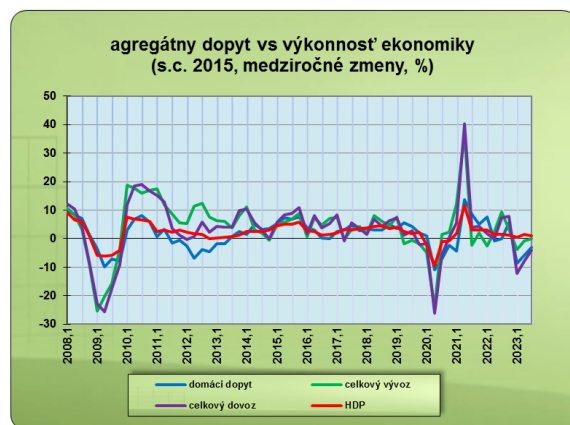
Zdroj: ŠÚ SR

Pokles agregátneho dopytu v tomto roku spôsobuje, že klesá aj objem celkovej produkcie v hospodárstve. V 3. štvrtroku tohto roka klesol o 3,4%, teda (tiež) menej ako v 1. polroku 2023. Hrubá pridaná hodnota v hospodárstve napriek tomu aj v 3. štvrtroku tohto roka vzrástla o 2,6%, pretože pokles objemu medzispotreby v hospodárstve o 6,8% bol oproti poklesu objemu celkovej produkcie v hospodárstve až dvojnásobne hlbší. Zatiaľ čo rast hrubej pridanej hodnoty sa i v 3. štvrtroku tohto roka čiastočne zrýchlil, rast tvorby reálneho HDP sa naopak spomalil. Objem čistých daní z produktov sa totiž výrazne prepadol aj v 3. štvrtroku tohto roka (o 11,9%).

Keďže tvorba domácich zdrojov (vyjadrená tvorbou reálneho HDP) v 3. štvrtroku tohto roka vzrástla (o 1,1%), zatiaľ čo agregálny dopyt naopak poklesol (o 1,6%), vecnú skladbu agregátneho dopytu bolo možné pokryť menším objemom zdrojov dovezených zo zahraničia (obr. 4). Objem dovozu tovarov a služieb v 3. štvrtroku tohto roka klesol o 4,0%, čiže menej ako v 1. polroku 2023 (viac v časti *Zahraničný*

obchod - saldo obchodnej bilancie). Časť zdrojov však zostala v zásobách, pretože ich stav v bežných cenách sa v 3. štvrtroku tohto roka zvýšil o 0,425 mld. €, čo predstavuje zhruba tretinu poklesu stavu zásob v hospodárstve v predchádzajúcich troch štvrtrokoch.

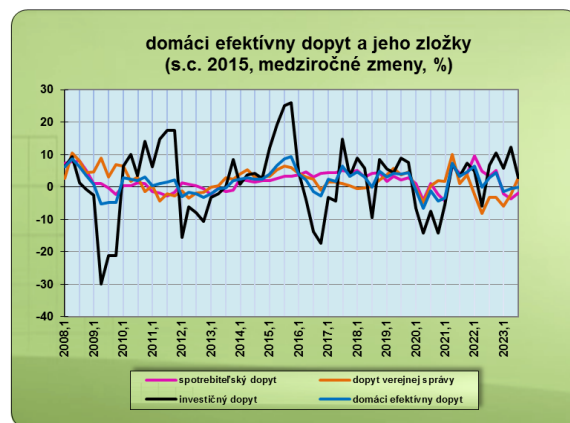
Obr. 4

Zdroj: ŠÚ SR

Domáci dopyt ako celok v 3. štvrtroku tohto roka klesol o 3,2%, teda menej ako v 1. polroku 2023. Príčinu jeho poklesu bola konečná spotreba domácností (KSD; spotrebiteľský dopyt), pretože konečná spotreba verejnej správy (KSVS; dopyt verejného sektora) a tvorba hrubého fixného kapitálu (THFK; investičný dopyt) vzrástli (obr. 5). Avšak domáci efektívny dopyt ako celok, ktorý nezohľadňuje vplyv zmeny stavu zásob v hospodárstve, sa v 3. štvrtroku tohto roka nezmenil (dosiahol nulový rast), zatiaľ čo v 1. polroku 2023 poklesol o 0,9%.

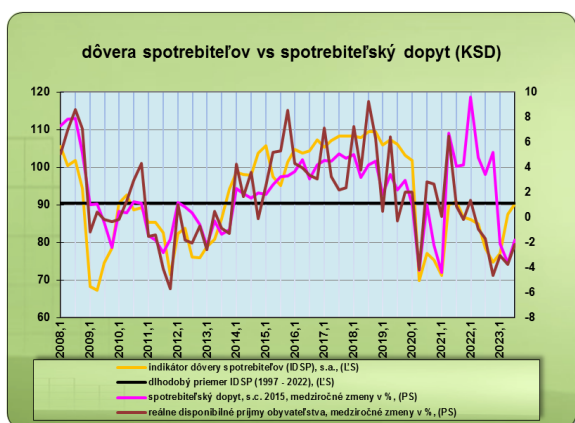
Obr. 5

Zdroj: ŠÚ SR

KSD v stálych cenách sa v 3. štvrtroku tohto roka na medziročnej báze znížila o 1,8% a oproti 1. polroku 2023 sa jej pokles čiastočne zmieril (obr. 6). Klesla už tretí štvrtrok po sebe, aj keď sklon domácností k tvorbe úspor bol v každom z nich extrémne nízky. Hrubá miera úspor domácností dosiahla v 3. štvrtroku tohto roka len 1,2% a bola výrazne nižšia ako dlhodobá hrubá miera úspor domácností (7,9% za roky 1995-2022).

Obr. 6

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Extrémne nízka hrubá miera úspor domácností odzrkadľuje zmenu v spotrebiteľskom správaní, ktorá nastala hlavne preto, lebo reálne disponibilné príjmy domácností (hlavný zdroj financovania KSD) klesli už šiesty štvrtrok po sebe. Rozhodujúci vplyv na ich pokles majú nominálne disponibilné príjmy domácností, ktorých rast sa spomaľuje. V 3. štvrtroku tohto roka stúpili len o 6,5%, pričom k spomaleniu ich rastu prispela priemerná mesačná nominálna mzda v hospodárstve na makroúrovni i celková zamestnanosť v hospodárstve (viac v častiach *Zamestnanosť a nezamestnanosť v hospodárstve*, resp. *Nominálna a reálna mzda v hospodárstve*).

KSVS v stálych cenách sa v 3. štvrtroku tohto roka zvýšila reálne o 2,9%, čo je významná zmena, keďže v predchádzajúcich šiestich štvrtrokoch sústavne klesala. KSVS v bežných cenách

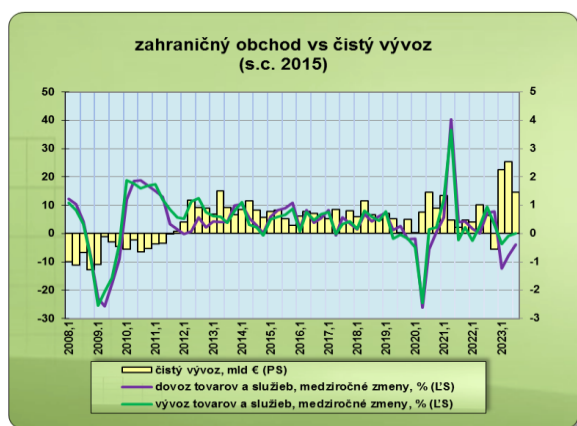
stúpila o 10,8%, k čomu významnou mierou prispeli úhrady zdravotných poisťovní, ktoré stúpili o 18,2%, čo je vzostup cca 2,5 krát vyšší ako stúpili v 1. polroku 2023 (v priemere). Vplyvom reálneho rastu dopytu vo verejnom sektore sa produkcia verejného sektora v bežných cenách zvýšila o 7,6%, na čom sa zhruba rovnako podieľala medzispotreba i hrubá pridaná hodnota vo verejnom sektore. Hrubá pridaná hodnota vzrástla najmä vplyvom odmien zamestnancov, ktoré v 3. štvrtroku tohto roka vzrástli o 8,2%, kým spotreba fixného kapitálu stúpila len o 4,5%. Zatiaľ čo rast odmien zamestnancov sa aj v 3. štvrtroku tohto roka zrýchlil, v prípade spotreby fixného kapitálu ide na medziročnej báze o rast naopak o viac ako polovicu pomalší.

THFK vzrástla v 3. štvrtroku tohto roka reálne len o 2,8%, teda výrazne menej ako sa všeobecne očakávalo. Jedná sa aj o dôsledok zhoršenia stavu domácej ekonomickej klímy. Veľmi slabý rast THFK ide na vrub investičného dopytu v oblasti budov a stavieb, ktorý v 3. štvrtroku tohto roka reálne poklesol o 7,9%. Na druhej strane, investičný dopyt v oblasti strojov a zariadení stúpol o 16,2%, čo je prírastok zhodný s tým, ktorý dosiahol v 1. polroku 2023 (v priemere).

Zo sektorovej štruktúry THFK v bežných cenách vyplýva, že investičný dopyt v hospodárstve sa v 3. štvrtroku tohto roka zvýšil v troch zo štyroch sektorov. Výnimkou bol sektor domácností, v ktorom investičný dopyt poklesol až o 24%. Do značnej miery však ide o dôsledok vplyvu bázičného efektu, keďže v 3. štvrtroku 2022 sa THFK v tomto sektore zvýšila o 27,5%. Vo všetkých ostatných sektoroch dosiahla THFK v bežných cenách v 3. štvrtroku tohto roka až dvojciferný prírastok, pričom relatívne najviac vzrástla vo verejnej správe (o 35%).

Rast výkonnosti hospodárstva v 1.-3. štvrťroku tohto roka bol slabý preto, lebo domáci dopyt klesal. Zdrojom rastu výkonnosti bol teda vo všetkých troch štvrťrokoch len čistý vývoz (obr. 7). Tento model rastu výkonnosti sa v troch štvrťrokoch po sebe presadil vďaka tomu, že obchodná bilancia dosiahla v každom z nich vysoký prebytok (viac v časti *Zahraničný obchod - saldo obchodnej bilancie*).

Obr. 7

Zdroj: ŠÚ SR

Odhad výkonnosti hospodárstva v horizonte krátkodobej predikcie zohľadňuje vývoj, ktorý sa očakáva v relevantnom vonkajšom ekonomickom prostredí (uvedený vyššie) a prihliada aj na aktuálne výsledky KSP. Zatiaľ čo vývoj očakávaný vo vonkajšom prostredí predstavuje pre odhad výkonnosti hospodárstva hlavné negatívne riziko, domáca ekonomická klíma sa javí ako pozitívne riziko, pretože po dvoch mesiacoch zhoršovania (september a október) sa v novembri čiastočne zlepšila. IES stúpol vplyvom zvýšenia dôvery podnikateľov v priemysle, službách a dôvery spotrebiteľov, kým dôvera podnikateľov v stavebníctve a obchode sa naopak znížila. Pozitívnym rizikom je aj potenciálne zrýchlenie čerpania eurofondov, resp. iných zdrojov z Plánu obnovy a odolnosti, ktoré má SR k dispozícii. V kontexte uvedených

a ďalších prevažne negatívnych rizík je potrebné vnímať všetky nižšie prezentované výsledky krátkodobej predikcie.

Aktualizovaný odhad výkonnosti hospodárstva počíta s tým, že agregátny dopyt sa bude z hlbokého poklesu v 1. štvrťroku 2023 zotavovať aj v horizonte krátkodobej predikcie len postupne. Na rozdiel od odhadu spred troch mesiacov sa však ukazuje, že oživenie jeho rastu možno očakávať až v 1. štvrťroku 2024, teda v druhej polovici horizontu krátkodobej predikcie. Preto možno už takmer s istotou očakávať, že agregátny dopyt oproti roku 2022 poklesne. Pravdepodobnosť, že rast výkonnosti hospodárstva bude v tomto roku nižší ako v roku 2022, čo mimochodom signalizoval už náš pôvodný odhad v máji tohto roka, je teda v súčasnosti vyššia ako pred tromi mesiacmi.

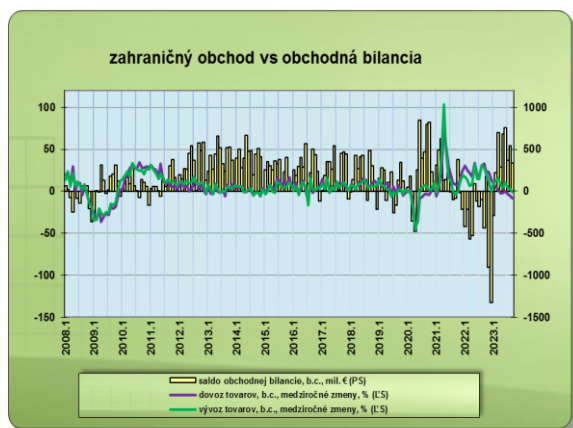
Podľa aktualizovaného odhadu by sa mal rast tvorby reálneho HDP spomaliť z 1,8% v roku 2022 na 1,1% v roku 2023, zatiaľ čo rast deflátoru HDP, t.j. úhrnnej cenovej hladiny v hospodárstve by sa mal v tom istom čase zrýchliť zo 7,5% na 9,6% (vždy v priemere). Tvorba nominálneho HDP by sa teda v roku 2023 zvýšila v priemere o 10,8% a dosiahla by 121,448 mld. €. Vplyvom očakávaného obnovenia rastu agregátneho dopytu v 1. štvrťroku 2024 o 2,7% by mala výkonnosť hospodárstva vzrásť o 1,3%. Pokiaľ ide o úhrnnú cenovú hladinu v hospodárstve, odhadujeme, že v 1. štvrťroku 2024 vzrastie o 5,7%, čo znamená, že nominálny HDP by sa mal zvýšiť o 7,1% a dosiahnuť 29,561 mld. €.

3 ZAHRANIČNÝ OBCHOD - SALDO OBCHODNEJ BILANCIE

Pred tromi mesiacmi sme odhad vývoja vývozu tovarov a dovozu tovarov v bežných cenách v roku 2023 založili na predpoklade, že ich značný útlm, ktorý

nastal v 2. štvrťroku 2023, bude pokračovať. Ich skutočný útlm v júli až septembri tohto roka však bol silnejší ako sme predpokladali. Zatiaľ čo rast vývozu tovarov sa na medziročnej báze takmer zastavil, v prípade dovozu tovarov bol pokles omnoho hlbší ako v 2. štvrťroku 2023 (obr. 8). Zo sezónne očistených údajov ŠÚ SR vyplýva, že na medzikvartálnej báze klesol už nielen dovoz tovarov, ale aj vývoz tovarov (o 1,7%, resp. o 0,6%; vždy v priemere oproti 2. štvrťroku 2023). Dovoz tovarov klesá na medzikvartálnej báze už tri štvrťroky po sebe.

Obr. 8

Zdroj: ŠÚ SR

Podľa predbežných štatistických údajov dosiahol vývoz tovarov v 3. štvrťroku tohto roka cca 25,6 mld. €, dovoz tovarov činil cca 24,3 mld. €. Kým vývoz tovarov v júli až septembri 2023 na medziročnej báze vzrástol o 1,7%, dovoz tovarov naopak poklesol o 6,0% (vždy v priemere)³. Veľmi nízky prírastok vývozu tovarov, resp. značný pokles dovozu tovarov bol spôsobený hlavne tým, že v septembri obidva poklesli - vývoz tovarov síce len

o 0,6%, ale dovoz tovarov až o 8,7%. V prípade vývozu tovarov ide na medziročnej báze o prvý pokles v tomto roku, v prípade dovozu tovarov, ktorý klesá už od apríla 2023, to predstavuje jeho najhlbší pokles v tomto roku.

Výrazný útlm rastu vývozu tovarov ako celku súvisí v rozhodujúcej miere s vývozom tovarov pre výrobnú spotrebu, ktorý sa v 3. štvrťroku tohto roka prepadol takmer o 20% (v priemere podľa údajov klasifikácie BEC), teda viac ako v 1. polroku 2023. Vývoz tovarov pre konečnú spotrebu, ako aj vývoz tovarov investičného charakteru, v 3. štvrťroku tohto roka vzrástli (o 14,1%, resp. o 3,7%), ale ich rast sa od 2. štvrťroku 2023 spomaľuje. Dvojciferný rast vývozu pre konečnú spotrebu pramení hlavne z veľmi silného dopytu po osobných automobiloch zo zahraničia. Ich vývoz sa v júli až septembri 2023 zvýšil o viac ako 24%, pričom v 1. polroku 2023 stúpol o vyše 33% (vždy v priemere). Pokiaľ ide o vývoz tovarov očistený o vplyv vývozu osobných automobilov, v 1. štvrťroku 2023 na medziročnej báze ešte vzrástol o 5,6%, ale v 2. a 3. štvrťroku tohto roka už poklesol - o 0,1%, resp. o 5,4% (vždy v priemere).

Pokles dovozu tovarov ako celku (teda zdrojov dovezených zo zahraničia), ku ktorému došlo už v dvoch štvrťrokoch po sebe, bol spôsobený výlučne dovozom tovarov pre výrobnú spotrebu. Ich dovoz sa v 3. štvrťroku tohto roka prepadol o 25,8% (v priemere podľa údajov klasifikácie BEC), teda ešte viac ako v 1. polroku 2023. Pokles dovozu tovarov pre výrobnú spotrebu je dôsledkom oslabenia (domáceho) dopytu po zdrojoch pre medzispotrebu v hospodárstve, keďže vo všetkých troch štvrťrokoch reálne poklesla. K poklesu dovozu tovarov ako celku však do určitej miery prispeli aj ceny energetických komodít (vrátane ceny ropy) na svetovom trhu, ktoré klesajú.

³ Značný útlm vykazuje od začiatku tohto roka aj vývoz služieb a dovoz služieb v bežných cenách. Podľa údajov NBS klesol prvý z nich v 3. štvrťroku tohto roka na medziročnej báze cca o 10%, druhý cca o 8% (vždy v priemere), čo je dôsledok ich výrazného prepady v auguste a septembri tohto roka.

Pokles celkového dovozu tovarov bol aj v 3. štvrtroku tohto roka tlmený zvyšujúcim sa dovozom pre konečnú spotrebu a dovozom tovarov investičného charakteru. Ich tlmiaci vplyv však bol omnoho slabší ako v 2. štvrtroku 2023. V rámci dovozu pre konečnú spotrebu stúpol dovoz osobných automobilov o 21,6%, dovoz potravín o 5,7%, zatiaľ čo dovoz spotrebného tovaru zaznamenal viac-menej nulový rast (vždy v priemere podľa údajov klasifikácie BEC).

Kumulatívne za 1.-3. štvrtrok 2023 sa vývoz tovarov zvýšil o 7,3%, dovoz tovarov naopak poklesol o 0,7% (vždy v priemere). Vývoz tovarov v danom období dosiahol cca 81,4 mld. €, dovoz tovarov predstavoval cca 77,8 mld. €, čo znamená, že obchodná bilancia vykázala za prvých deväť mesiacov tohto roka kumulatívny prebytok cca 3,6 mld. €⁴. Až jedna tretina uvedeného prebytku vznikla v 3. štvrtroku tohto roka. Mimochodom, za 1.-3. štvrtrok 2022 bola obchodná bilancia v deficite cca 2,5 mld. €. K zmene obchodnej bilancie z deficitnej v roku 2022 na prebytkovú v tomto roku došlo hlavne preto, že výrazne poklesol štrukturálny deficit v obchode s uhľovodíkovými palivami (vplyvom poklesu ich cien) a zároveň výrazne narástol štrukturálny prebytok v obchode s osobnými automobilmi. Daný štrukturálny deficit klesol z cca 7,2 mld. € za 1.-3. štvrtrok 2022 na cca 3,7 mld. € za 1.-3. štvrtrok 2023, zatiaľ čo uvedený štrukturálny prebytok sa v rovnakom období zvýšil z cca 16,0 mld. € na cca 20,9 mld. €.

⁴ Podľa údajov NBS sa vývoz služieb za 1.-3. štvrtrok 2023 znížil na medziročnej báze o 2,3%, dovoz služieb klesol o 5,7% (vždy v priemere). Prvý z nich dosiahol cca 8,5 mld. €, druhý činil cca 8,0 mld. €, z čoho vyplýva, že bilancia služieb za uvedené obdobie dosiahla kumulatívny prebytok cca 0,5 mld. €.

Východiskom pre odhad vývoja vývozu a dovozu tovarov v bežných cenách (vrátane obchodnej bilancie) v horizonte krátkodobej predikcie bol jednak ich vývoj v sezónne očistenej podobe (sezónnu analýzu spracoval ŠÚ SR), jednak vývoj sezónne očistených nových objednávok pre priemysel zo zahraničia a tuzemska (sezónnu analýzu spracoval INFOSTAT) v 3. štvrtroku tohto roka. Pripomíname, že sezónne očistený vývoz tovarov i dovoz tovarov v 3. štvrtroku tohto roka poklesli (o 0,6%, resp. o 1,7%), pričom celkové sezónne očistené nové objednávky pre priemysel sa znížili o 1,6% (v priemere oproti 2. štvrtroku 2023). K ich poklesu prispeli nové objednávky zo zahraničia i tuzemska (obr. 9). Prvé z nich sa v tom istom období znížili na medzikvartálnej báze o 1,3%, druhé o 3,1%. Klesli teda viac ako v 2. štvrtroku 2023 (oproti 1. štvrtroku 2023).

Obr. 9

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné prepočty

Prehĺbenie poklesu nových objednávok zo zahraničia i tuzemska nasvedčuje tomu, že útlm vývozu tovarov i dovozu tovarov možno očakávať aj v najbližších mesiacoch. Avšak tlmiaci vplyv na ich vývoj budú naďalej generovať aj ceny vývozu a dovozu tovarov. Na druhej strane, proti tlmiacemu vplyvu nových objednávok a cien vývozu, resp. cien dovozu by mal v horizonte krátkodobej predikcie pôsobiť bazický efekt. Zatiaľ čo v prípade vývozu

tovarov by mal jeho vplyv prispieť k tomu, že na medziročnej báze vzrastie aj vo 4. štvrtroku tohto roka, v prípade dovozu tovarov by mal viesť k zmierneniu jeho poklesu. Zrýchlenie rastu vývozu tovarov, resp. obnovenie rastu dovozu tovarov v bežných cenách je preto možné očakávať najskôr v 1. štvrtroku 2024, v oboch prípadoch tiež hlavne vplyvom bazického efektu.

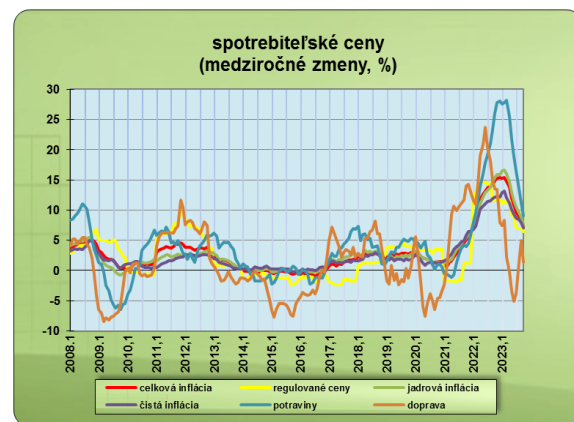
Na základe uvedených predpokladov odhadujeme, že vývoz tovarov v roku 2023 vzrastie o 6,6%, zatiaľ čo dovoz tovarov klesne o 1,1% (vždy v priemere v bežných cenách). Vzhľadom na to, že dovoz tovarov by mal klesnúť viac ako sme odhadovali pred tromi mesiacmi, aktualizovaný odhad prebytku obchodnej bilancie v roku 2023 je vyšší a mal by dosiahnuť cca 3,3 - 3,5 mld. € (cca 2,8% z aktualizovaného odhadu HDP v b. c. v roku 2023). Oproti odhadu spred troch mesiacov je to zhruba o 1 mld. € viac. Obchodná bilancia by si mala udržať prebytkový charakter aj v 1. štvrtroku 2024.

4 SPOTREBITEĽSKÉ CENY

Tlak, ktorý pôsobil na úhrnnú hladinu spotrebiteľských cien v júli až septembri 2023, bol najslabší od začiatku tohto roka. V septembri síce ich hladina na medzimesačnej báze stúpila o 0,3%, ale kumulatívne za uvedené tri mesiace nevykázala žiaden prírastok (oproti júnu 2023)⁵. Pokles medziročnej miery celkovej inflácie, ktorý začal v marci tohto roka, vďaka tomu pokračoval aj v 3. štvrtroku tohto roka. V júli sa po 16 mesiacoch znížila z dvojciferej na jednocifernú úroveň (9,7%), v septembri klesla na 8,2% a bola o 6,0 p. b. nižšia ako v septembri 2022 (obr. 10). Priemerná miera celkovej

inflácie za prvých deväť mesiacov tohto roka činila 12,0% a bola o 0,1 p. b. vyššia ako v rovnakom období minulého roka.

Obr. 10

Zdroj: ŠÚ SR

K poklesu medziročnej miery celkovej inflácie došlo aj v 3. štvrtroku tohto roka vplyvom regulovaných cien a jadrovej inflácie. Rast regulovaných cien sa spomalil z 9,9% v 2. štvrtroku 2023 na 7,0% v 3. štvrtroku tohto roka, jadrová inflácia sa v rovnakom období znížila z 13,1% na 9,7% (vždy v priemere)⁶. Zatiaľ čo celková inflácia klesla na jednocifernú úroveň v júli, jadrová inflácia až v auguste, teda o mesiac neskôr. Avšak čistá inflácia, ktorá nie je ovplyvnená cenami potravín (na rozdiel od celkovej a jadrovej inflácie) sa na jednocifernú úroveň znížila už v júni tohto roka. Prispeli k tomu aj ceny v doprave, ktoré v apríli až júli na medziročnej báze poklesli, ale v júni bol ich pokles najhlbší (o 5,1%). V júni totiž kulminoval pokles cien pohonných hmôt na čerpacích staniciach, ktoré boli oproti júnu 2022 lacnejšie až o 19,7%.

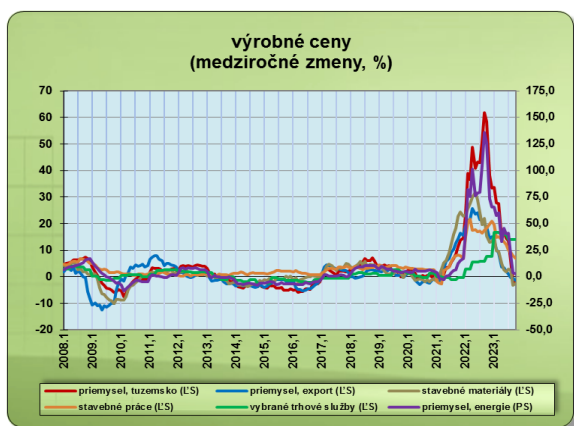
Pokles celkovej i jadrovej inflácie súvisí v rozhodujúcej miere s cenami potravín (vrátane nealkoholických nápojov). Zatiaľ

⁵ Pre porovnanie, v januári až marci 2023 sa kumulatívne zdvihla o 4,8% (oproti decembru 2022), v apríli až júni vzrástla o 0,7% (oproti marcu 2023).

⁶ V septembri klesla jadrová inflácia na 8,8%, v EÚ sa znížila na 8,9%. Pokiaľ ide o regulované ceny, elektrická energia pre domácnosti bola v 3. štvrtroku tohto roka na medziročnej báze drahšia o 2,5%, plyn o 11,7%, teplo o 16,9%, vodné a stočné o 15,3% (vždy v priemere).

čo v 2. štvrťroku 2023 sa ich rast na medzimesačnej báze "len" výrazne spomalil, v júli a auguste už opakovane poklesli (o 0,7%, resp. o 1,1% v priemere). Júlové zlacnenie potravín bolo prvé od augusta 2021, t.j. po 22 mesiacoch. V septembri sa ceny potravín na medzimesačnej báze nezmenili, ale na medziročnej báze sa ich rast spomalil - z 13,5% v auguste na 11,2% v septembri 2023. Ich dvojciferný rast teda trval už 19 mesiacov. Okrem cien potravín zaznamenali dvojciferný rast v 3. štvrťroku tohto roka aj ceny v zdravotníctve (o 10,4% v priemere), ceny vzdelávania (o 13,3%) a ceny služieb v hoteloch (o 12,4%).

Obr. 11

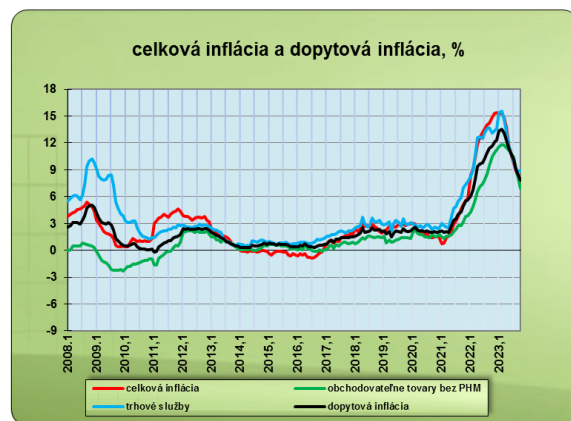
Zdroj: ŠÚ SR

Tlak na rast spotrebiteľských cien zmierňovali nákladové i dopytové faktory, pričom ich tlmiaci vplyv oproti 1. polroku 2023 zosilnel. V prípade nákladových faktorov to primárne súvisí s poklesom cien dovozu (deflátor dovozu tovarov a služieb) v 3. štvrťroku tohto roka, ale spomenúť treba aj pokračujúci útlm rastu cien výrobcov elektrickej energie. Vďaka tomu sa dvojciferný rast cien výrobcov v priemysle pre tuzemsko (meraný pomocou PPI), ktorý začal vo 4. štvrťroku 2021, zredukoval v 3. štvrťroku tohto roka na jednociferný (obr. 11). PPI pre tuzemsko vzrástol o 5,5%, ceny výrobcov v spracovateľskom priemysle pre

tuzemsko však už poklesli o 1,6% (vždy v priemere). Výrazné spomalenie rastu zaznamenal aj PPI pre export, pretože v 3. štvrťroku tohto roka sa jeho rast úplne zastavil. Útlm rastu cien pokračoval aj v stavebníctve (najmä cien stavebných materiálov, ale aj cien stavebných prác), ale čiastočne sa spomalil aj rast cien vybraných trhových služieb.

Tlmiaci vplyv dopytových faktorov na pokles celkovej inflácie tiež zosilnel. Tzv. dopytová inflácia, ktorú NBS meria indexom cien obchodovateľných tovarov (bez pohonných hmôt) a indexom cien trhových služieb, klesla z 11,6% v 2. štvrťroku 2023 na 9,2% v 3. štvrťroku tohto roka (vždy v priemere), pričom k jej poklesu prispeli ceny obidvoch zložiek jej štruktúry. V porovnaní s celkovou infláciou v 3. štvrťroku tohto roka bola teda dopytová inflácia čiastočne vyššia (obr. 12).

Obr. 12

Zdroj: NBS, ŠÚ SR, vlastné prepočty

Nákladové i dopytové faktory tlmili tlak na rast spotrebiteľských cien aj v októbri tohto roka. Ich úhrnná hladina stúpila oproti septembru o 0,2%, k čomu prispeli relatívne najviac ceny vzdelávania a ceny odevov a obuvi, ktoré vzrástli o 2,4%, resp. o 1,9%. Ceny potravín stúpili o 0,3%, čo bol na medzimesačnej báze ich prvý vzostup od mája 2023. Na druhej strane, vzostup úhrnnej cenovej hladiny tlmili hlavne ceny v doprave, ktoré oproti septembru klesli

o 2,6%. Pokiaľ ide o ceny potravín, na medziročnej báze sa ich rast spomalil z 11,2% v septembri na 9,0% v októbri, pričom pod 10% klesol po 19 mesiacoch. Celková inflácia sa v októbri znížila na 7,1%, jadrová inflácia na 7,6% a čistá inflácia, ktorá vplyv cien potravín (vrátane nealkoholických nápojov) nezohľadňuje, na 7,1%. Celková inflácia bola v októbri tohto roka najnižšia od decembra 2021.

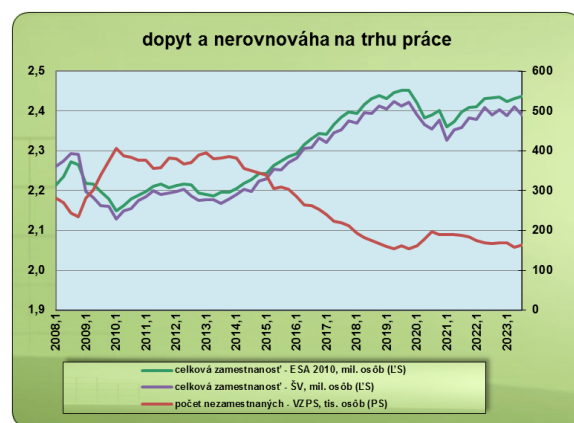
Vzhľadom na to, že pokles jadrovej, čistej i dopytovej inflácie vykazuje vo všetkých troch prípadoch zreteľný trend, možno predpokladať, že slabnúci tlak na rast cien má už viac-menej plošný charakter. V dôsledku toho možno očakávať, že celková inflácia bude klesať aj v horizonte krátkodobej predikcie. K jej poklesu bude totiž naďalej prispievať bazický efekt. Avšak výsledky KSP z novembra 2023 o očakávanom vývoji výrobných cien v najbližších troch mesiacoch nasvedčujú tomu, že nákladové faktory v štyroch odvetviach budú pokles celkovej inflácie zmierňovať (obr. 7 v Prílohe). Okrem toho, od začiatku budúceho roka budú vývoj celkovej inflácie ovplyvňovať očakávané rozhodnutia ÚRSO ohľadom úprav regulovaných cien pre domácnosti (elektrickej energie, plynu a tepla). Očakávame, že ich úpravy trend poklesu celkovej inflácie začiatkom budúceho roka nezastavia, ale s veľkou pravdepodobnosťou zmiernia.

Aktualizovaný odhad medziročnej miery celkovej inflácie v roku 2023 je zhodný s pôvodným odhadom spreď troch mesiacov - v decembri 2023 by sa celková inflácia mala znížiť na 6,2%, pričom priemerná miera celkovej inflácie v roku 2023 by mala predstavovať 10,6%. Bola by teda o 2,2 p. b. nižšia ako v roku 2022. V marci 2024 by mala celková inflácia klesnúť na 4,7% a jej priemerná miera v 1. štvrtroku 2024 by mala predstavovať 5,4%.

5 ZAMESTNANOSŤ A NEZAMESTNANOSŤ V HOSPODÁRSTVE

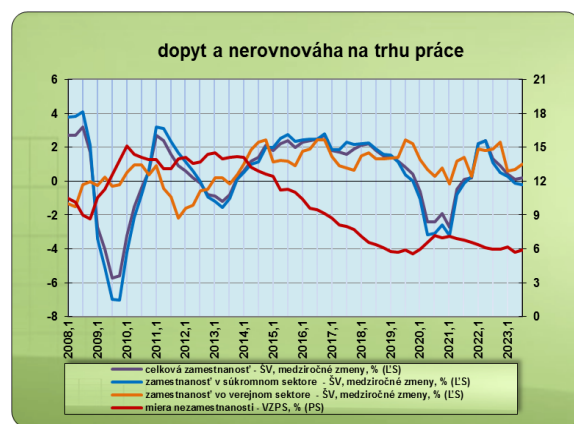
Vplyvom slabého rastu, ktorý slovenská ekonomika dosahuje už vyše roka, sa rast dopytu na trhu práce prakticky zastavil (obr. 13 a 14). Tento jav bol zaznamenaný opakovane v 2. aj 3. štvrtroku tohto roka podľa všetkých troch metodík (štatistické výkazníctvo (ŠV), VZPS a ESA 2010), pomocou ktorých ŠÚ SR monitoruje a vykazuje vývoj celkovej zamestnanosti v hospodárstve. Pokiaľ ide o znižovanie nerovnováhy medzi dopytom a ponukou na trhu, na medziročnej báze pokračovalo aj v 3. štvrtroku tohto roka, ale výrazne sa pribrzdilo.

Obr. 13

Zdroj: ŠÚ SR

Obr. 14

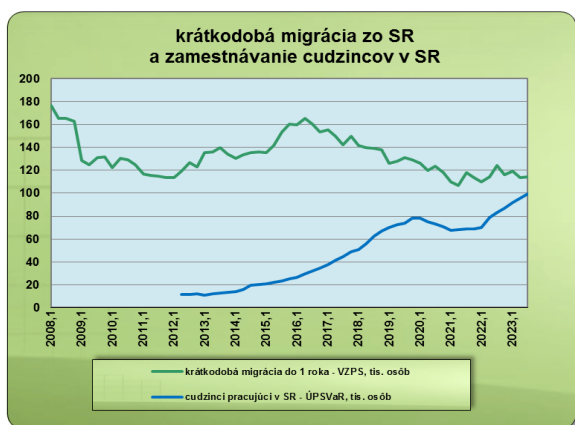
Zdroj: ŠÚ SR

Podľa metodík ŠV a ESA 2010 sa celkový počet zamestnaných osôb v hospodárstve

zvýšil v 3. štvrtroku tohto roka zhodne o 0,2% (cca o 1,4 tisíc osôb, resp. cca o 4,3 tisíc osôb), podľa metodiky VZPS však počet pracujúcich osôb v hospodárstve (vo veku 15-89 rokov) o 0,2% poklesol (cca o 5 tisíc osôb). V metodike VZPS počet pracujúcich osôb v hospodárstve podľa domáceho konceptu síce mierne vzrástol (o 0,2%, resp. cca o 5 tisíc osôb), jeho vplyv bol však prevážený poklesom počtu krátkodobo migrujúcich osôb za prácou do zahraničia (s pobytom do 1 roka). Ich počet klesol druhý štvrtrok po sebe, pričom v 3.štvrtroku tohto roka to bolo o 8,0%, resp. cca o 10 tisíc osôb a dosiahol zhruba 114 tisíc osôb.

Počet cudzincov, ktorí pracujú v SR, od začiatku tohto roka rastie a ku koncu októbra prekročil podľa údajov Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVaR) hranicu 100 tisíc osôb (obr. 15). Z uvedeného počtu bolo cca 32 tisíc osôb z EÚ/EHP a vyše 68 tisíc osôb z tretích krajín. Oproti decembru 2022 sa počet osôb z EÚ/EHP zvýšil cca o 4 tisíc, zatiaľ čo počet osôb z tretích krajín sa zvýšil cca o 7,5 tisíc, najmä vplyvom odídených z Ukrajiny.

Obr. 15

Zdroj: ŠÚ SR, ÚPSVaR

Počet nezamestnaných osôb sa na medziročnej báze znížil aj v 3. štvrtroku tohto roka (podľa metodiky VZPS). Klesol na necelých 163 tisíc osôb, čo oproti 3. štvrtroku 2022 znamená úbytok cca 5 tisíc

osôb. Voči 2. štvrtroku 2023 sa však ich počet naopak cca o 5 tisíc osôb zvýšil. Inak povedané, úroveň nerovnováhy medzi dopytom a ponukou na trhu práce sa oproti 2. štvrtroku 2023 zvýšila. Miera nezamestnanosti sa v 3. štvrtroku tohto roka na medziročnej báze znížila o 0,1 p. b. a dosiahla 5,9% (podľa VZPS).

Rozhodujúci vplyv na útlm rastu celkovej zamestnanosti v hospodárstve mal aj v 3. štvrtroku tohto roka pokles dopytu po práci v súkromnom sektore. Zamestnanosť v tomto sektore sa znížila už dva štvrtroky (o 0,1%, resp. o 0,2%) a v 3. štvrtroku tohto roka činila 1 878,5 tisíc osôb (vždy v priemere podľa ŠV). Vo verejnom sektore sa zamestnanosť v posledných dvoch štvrtrokoch naopak zvýšila zhodne o 1,0%, pričom v 3. štvrtroku tohto roka dosiahla cca 512 tisíc osôb (vždy v priemere podľa ŠV)⁷. Inak povedané, kým v súkromnom sektore oproti 3. štvrtroku 2022 cca 3,6 tisíc pracovných miest zaniklo, vo verejnom sektore v rovnakom období takmer 5 tisíc nových pracovných miest pribudlo.

V súkromnom sektore bol pokles dopytu po práci zaznamenaný aj v 3. štvrtroku tohto roka vo väčšine odvetví. Odvetvím, v ktorom zamestnanosť klesá od začiatku tohto roka relatívne najviac, je

⁷ Súkromný a verejný sektor sú v tomto dokumente vymedzené na základe štatistickej klasifikácie ekonomických činností (SK NACE Rev. 2), ktorú ŠÚ SR uplatňuje v rámci štvrtročného štatistického výkazníctva. Súkromný sektor zahŕňa poľnohospodárstvo (vrátane lesníctva a rybolovu), priemysel, stavebníctvo, veľkoobchod a maloobchod (vrátane opravy motorových vozidiel), dopravu a skladovanie, ubytovacie a stravovacie služby, informácie a komunikáciu, finančné a poisťovacie činnosti, činnosti v oblasti nehnuteľností, odborné, vedecké a technické činnosti, administratívne služby, umenie (vrátane zábavy a rekreácie) a ostatné činnosti. Verejný sektor zahŕňa verejnú správu a obranu (vrátane povinného sociálneho zabezpečenia), vzdelávanie, zdravotníctvo a sociálnu pomoc.

veľkoobchod a maloobchod - v 3. štvrtroku tohto roka sa znížila o 2,8%, čo na medziročnej báze predstavuje úbytok cca 10 tisíc pracovných miest. V priemysle, v ktorom zamestnanosť klesá už viac ako 4 roky, ubudlo v 3. štvrtroku tohto roka na medziročnej báze ďalších cca 3 tisíc pracovných miest, oproti 2. štvrtroku 2023 ich ubudlo až 3,5 tisíc. Na druhej strane, dopyt po práci v tomto roku rastie v stavebníctve, administratívnych službách, ako aj v ubytovacích a stravovacích službách.

Vo verejnom sektore sa dopyt po práci zvyšuje v tomto roku vo všetkých troch odvetviach tohto sektora, teda plošne. V odvetví vzdelávania sa zamestnanosť zvýšila aj v 3. štvrtroku tohto roka relatívne najviac (o 1,7%), relatívne menej stúpala v zdravotníctve (o 1,0%) a najmenej vo verejnej správe a obrane (o 0,1%). To znamená, že v absolútnom vyjadrení pribudlo vo vzdelávaní pribudlo cca 3 tisíc nových pracovných miest, v zdravotníctve cca 2 tisíc a vo verejnej správe a obrane cca 150 nových pracovných miest (podľa ŠV).

Očakávame, že slabý rast výkonnosti hospodárstva bude pokračovať aj v horizonte krátkodobej predikcie. V dôsledku toho by sa mal rast dopytu na trhu práce utlmiť ešte viac ako doteraz, môže sa však aj úplne zastaviť.

V konečnom dôsledku by to malo viesť nielen k zastaveniu rastu celkovej zamestnanosti v hospodárstve, ale aj k zastaveniu poklesu nerovnováhy na trhu práce. Signalizujú to niektoré relevantné informácie, ktoré boli dostupné v čase aktualizácie krátkodobej predikcie.

Jedná sa o znižujúci sa počet voľných pracovných miest (VPM), pričom ich pokles sa v 3. štvrtroku tohto roka prehĺbil

(podľa ŠV)⁸. Výsledky KSP za október a november 2023 signalizujú, že dopyt po práci by mal v najbližších troch mesiacoch zoslabnúť v priemysle, stavebníctve a službách, zatiaľ čo v obchode by mohol mierne vzrásť. Pokiaľ ide o vývoj nerovnováhy na trhu práce, z údajov ÚPSVaR vyplýva, pokles počtu evidovaných nezamestnaných osôb sa v tomto roku spomaľuje. Zatiaľ čo v januári 2023 ich na medziročnej báze ubudlo cca 24 tisíc, v októbri bol ich počet nižší už len o necelých 9 tisíc osôb.

Skutočný vývoj celkovej zamestnanosti v 1.-3. štvrtroku 2023 a informácie uvedené vyššie nasvedčujú tomu, že rast dopytu na trhu práce sa spomalí viac ako sme odhadovali v septembri tohto roka. Podľa aktualizovaného odhadu by mala celková zamestnanosť v hospodárstve v roku 2023 vzrásť o 0,1% podľa ŠV, resp. o 0,0% podľa VZPS. V metodike ŠV to predstavuje prírastok cca 5 tisíc nových pracovných miest oproti roku 2022 (v priemere). Na druhej strane, počet nezamestnaných osôb by mal oproti roku 2022 klesnúť cca o 7 tisíc a dosiahnuť cca 163,3 tisíc, pričom miera nezamestnanosti by sa mala znížiť zo 6,1% v roku 2022 na 5,9% v roku 2023 (vždy v priemere podľa VZPS). Aktualizovaný odhad úrovne

⁸ Podľa údajov ÚPSVaR existovalo v októbri existovalo cca 81 tisíc VPM, pričom celkový počet evidovaných nezamestnaných osôb (uchádzačov o zamestnanie) predstavoval cca 170 tisíc osôb. Z uvedeného počtu VPM bolo zhruba 65 tisíc na západnom Slovensku, približne 10 tisíc na strednom Slovensku a cca 6 tisíc na východnom Slovensku. Z hľadiska počtu VPM, ktoré pripadajú na jedného evidovaného nezamestnaného, je situácia najlepšia v Bratislavskom kraji, v ktorom je počet VPM takmer 2,5 násobne vyšší ako počet uchádzačov o zamestnanie. Počet VPM prevyšuje počet uchádzačov o zamestnanie aj v Trnavskom. V ostatných krajoch SR je situácia opačná, teda počet uchádzačov o zamestnanie prevyšuje počet VPM. Najhoršia je situácia je v Prešovskom kraji, kde na jedno VPM pripadá takmer 15 uchádzačov o zamestnanie.

nerovnováhy na trhu práce v roku 2023 je mierne vyšší ako sme odhadovali pred tromi mesiacmi.

Slabý rast výkonnosti hospodárstva očakávame aj v 1. štvrťroku 2024, pričom rast dopytu na trhu práce by sa mal úplne zastaviť. Odhadujeme, že celková zamestnanosť v hospodárstve dosiahne v 1. štvrťroku 2024 na medziročnej báze nulový rast podľa ŠV, resp. rast o 0,1% podľa VZPS. Nerovnováha na trhu práce by sa preto mala čiastočne zvýšiť (oproti 4. štvrťroku 2023), pričom počet nezamestnaných osôb by mal dosiahnuť cca 169,7 tisíc. Miera nezamestnanosti by mala vzrásť z odhadovaných 5,9% vo 4. štvrťroku 2023 na 6,2% v 1. štvrťroku 2024 (podľa VZPS).

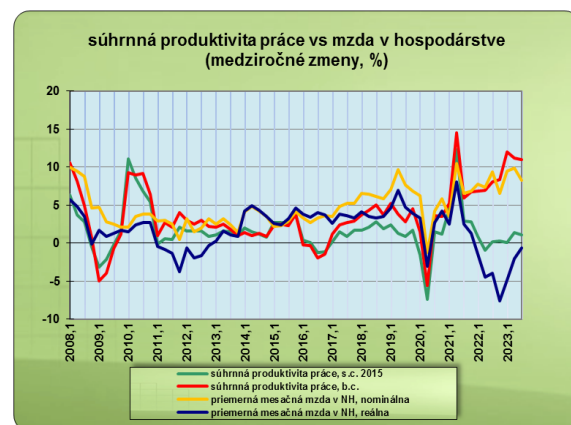
6 NOMINÁLNA A REÁLNA MZDA V HOSPODÁRSTVE

Rast výkonnosti hospodárstva je už viac ako rok veľmi slabý, lebo súhrnná produktivita práce v stálych cenách vykazuje vyše roka prakticky len nulový rast. V 2. a 3. štvrťroku tohto roka síce vzrástla (o 1,4%, resp. o 1,1%), ale iba vďaka vplyvu bázičného efektu. Bez jeho vplyvu by bol jej rast v oboch štvrťrokoch tiež veľmi blízky nule. Súhrnná produktivita práce v bežných cenách však dosahuje v tomto roku až dvojciferný rast, k čomu v rozhodujúcej miere prispieva zrýchlenie rastu úhrnnej cenovej hladiny v hospodárstve. V 3. štvrťroku tohto roka vzrástla o 11,0%. Pokiaľ ide o priemernú mesačnú nominálnu mzdu v hospodárstve, na rozdiel od viacerých predchádzajúcich rokov je jej rast v tomto roku v porovnaní s rastom súhrnnej produktivity práce v bežných cenách nižší (obr. 16).

Priemerná mesačná nominálna mzda v celom hospodárstve vzrástla v 3. štvrťroku tohto roka o 8,3% a dosiahla 1403 €. Vzhľadom na to, že priemerná

miera inflácie dosiahla v 3. štvrťroku tohto roka 8,9%, reálna mzda v hospodárstve klesla o 0,6%. Oproti 1. polroku 2023, v ktorom sa reálna mzda v hospodárstve znížila o 3,5% (v priemere), bol jej pokles menší. Reálna mzda v hospodárstve klesá už od 1. štvrťroku 2022, teda sedem štvrťrokov po sebe.

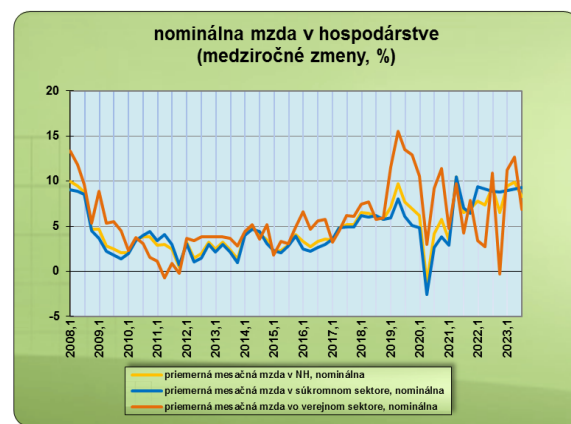
Obr. 16

Zdroj: ŠÚ SR

K rastu priemernej mesačnej nominálnej mzdy v hospodárstve prispel v 3. štvrťroku tohto roka súkromný sektor aj verejný sektor (obr. 17). V súkromnom sektore sa úroveň nominálnej mzdy zvýšila o 8,6% a dosiahla 1353 €, vo verejnom sektore stúpila o 7,1% a činila 1586 €. V oboch sektoroch sa jej rast oproti 1. polroku 2023 spomalil, kým v súkromnom sektore len čiastočne, vo verejnom sektore pomerne značne.

Obr. 17

Zdroj: ŠÚ SR

V súkromnom sektore sa na čiastočnom spomalení rastu nominálnej mzdy oproti 1. polroku 2023 podieľali dve odvetvia, menovite ubytovacie a stravovacie služby a odvetvie informácie a komunikácie. V prvom z nich sa rast nominálnej mzdy spomalil z 12,6 v 1. polroku 2023 (v priemere) na 4,0% v 3. štvrtroku tohto roka, v druhom zo 7,2% (v priemere) na 5,3%. Reálna mzda v týchto dvoch odvetviach teda poklesla v 3. štvrtroku tohto roka najviac. Vo väčšine odvetví súkromného sektora však reálna mzda v 3. štvrtroku tohto roka vzrástla. Najviac stúpila v odvetví nehnuteľností, v ktorom sa rast nominálnej mzdy zrýchlil z 12,0% v 1. polroku 2023 (v priemere) na 18,5% v 3. štvrtroku tohto roka.

Značné spomalenie rastu nominálnej mzdy vo verejnom sektore v 3. štvrtroku tohto roka pramenilo z dvoch odvetví, ktorými boli vzdelávanie a verejná správa a obrana. Zatiaľ čo v 1. polroku 2023 sa nominálna mzda v nich zvýšila o 11,8%, resp. o 12,0%, v 3. štvrtroku tohto roka stúpila len o 2,1%, resp. o 2,3% (v oboch odvetviach to bolo do značnej miery vplyvom bazického efektu)⁹. V prvom z nich dosiahla nominálna mzda v 3. štvrtroku tohto roka 1268 €, v druhom 1896 €. V zdravotníctve, teda v treťom odvetví tohto sektora, sa rast nominálnej mzdy zrýchlil z 12,2% v 1. polroku 2023 (v priemere) na 17,2% v 3. štvrtroku tohto roka a dosiahla 1642 €. Zatiaľ čo vo vzdelávaní a verejnej správe a obrane reálna mzda v 3. štvrtroku výrazne klesla, v zdravotníctve pomerne výrazne vzrástla.

Aktualizovaný odhad rastu výkonnosti hospodárstva, rastu úhrnnej cenovej hladiny v hospodárstve a rastu celkovej zamestnanosti v hospodárstve (podľa ŠV)

v roku 2023 implicitne znamená, že súhrnná produktivita práce by v roku 2023 vzrástla o 10,6% v bežných cenách, resp. o 0,9% v stálych cenách (vždy v priemere). Oproti odhadom pred troch mesiacov sú aktualizované odhady korigované mierne smerom nadol (o 0,2 p. b., resp. o 0,1 p. b.). V roku 2023 by však mal byť rast nominálnej mzdy na makroúrovni nižší ako rast súhrnnej produktivity práce v bežných cenách.

Podľa aktualizovaného odhadu by mala priemerná mesačná nominálna mzda v hospodárstve vzrásť oproti roku 2022 o 9,0% a dosiahnuť 1422 € (v priemere). Vzhľadom na priemernú infláciu, ktorú odhadujeme pre rok 2023 (10,6%), by sa mal pokles reálnej mzdy v hospodárstve zmierniť zo 4,5% v roku 2022 na 1,4 % v roku 2023 (v priemere). Pokles reálnej mzdy v hospodárstve v roku 2023 by teda mal byť čiastočne hlbší ako sme odhadovali v septembri tohto roka.

Z výkonnosti hospodárstva, rastu úhrnnej cenovej hladiny v hospodárstve a rastu celkovej zamestnanosti v hospodárstve (podľa ŠV), ktoré odhadujeme v 1. štvrtroku 2024, implicitne vyplýva, že súhrnná produktivita práce v bežných cenách vzrastie o 7,1%. Očakávame však, že rast priemernej mesačnej nominálnej mzdy v hospodárstve bude aj v 1. štvrtroku 2024 nižší ako rast súhrnnej produktivity práce v bežných cenách. Odhadujeme, že priemerná mesačná nominálna mzda v hospodárstve vzrastie v 1. štvrtroku 2024 o 6,3% a dosiahne 1410 €, čo by vzhľadom na odhad priemernej inflácie v tom istom štvrtroku (5,4%) viedlo k rastu reálnej mzdy v hospodárstve o 0,8%. Pozitívne riziko pre rast nominálnej mzdy v hospodárstve v budúcom roku predstavuje minimálna mzda v hospodárstve, ktorá sa od 1. januára 2024 zvýši zo súčasných 700 € na 750 €. Okrem tohto, z medializovaných

⁹ Nominálna mzda v oboch týchto odvetviach vzrástla v 3. štvrtroku 2022 o vyše 13%, k čomu prispela aj jednorazová odmena 500 € pre štátnych zamestnancov a zamestnancov verejnej správy.

informácií vyplýva, že zamestnávateľia v súkromnom sektore plánujú kvôli nedostatku kvalifikovanej pracovnej sily stabilizovať zamestnanosť zvyšovaním platov.

Kontakt:

Ján Haluška // haluska@infostat.sk

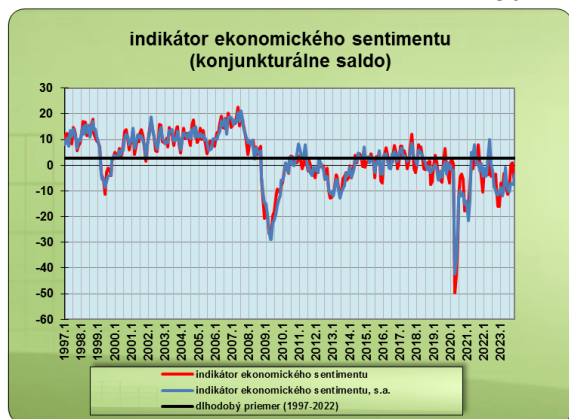
Branislav Pristáč // pristac@infostat.sk

Miroslav Súkeník // sukenik@infostat.sk

7 PRÍLOHA

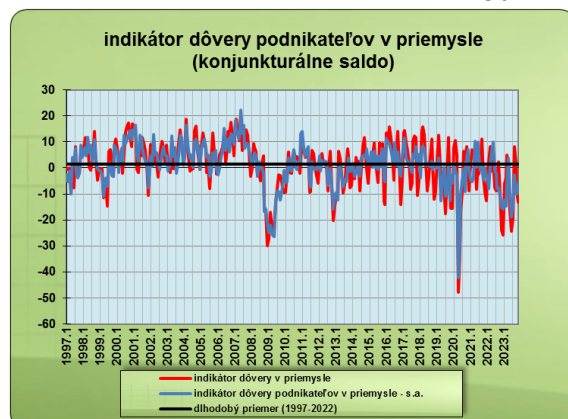
Vývoj kľúčových ukazovateľov konjunkturálnych prieskumov a spotrebiteľského barometra

Obr. 1

Zdroj: ŠÚ SR

Obr. 2

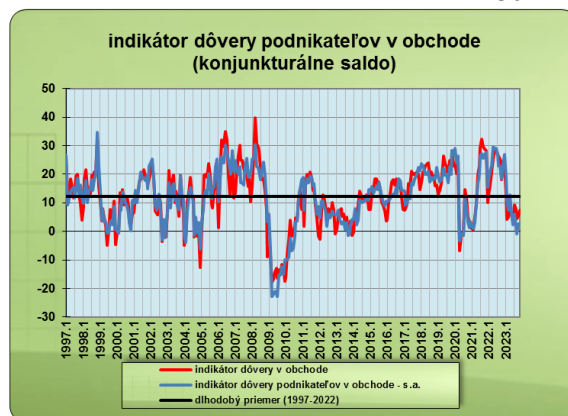
Zdroj: ŠÚ SR

Obr. 3

Zdroj: ŠÚ SR

Obr. 4

Zdroj: ŠÚ SR

Obr. 5

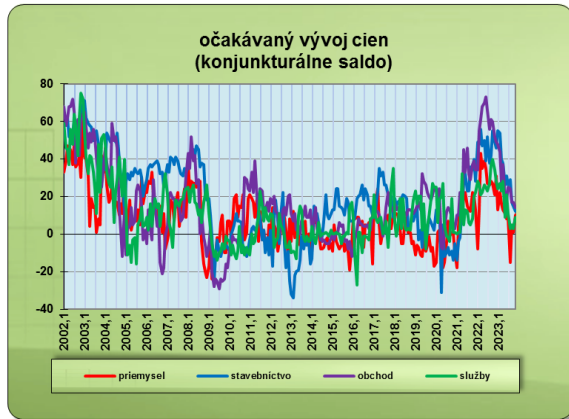
Zdroj: ŠÚ SR

Obr. 6

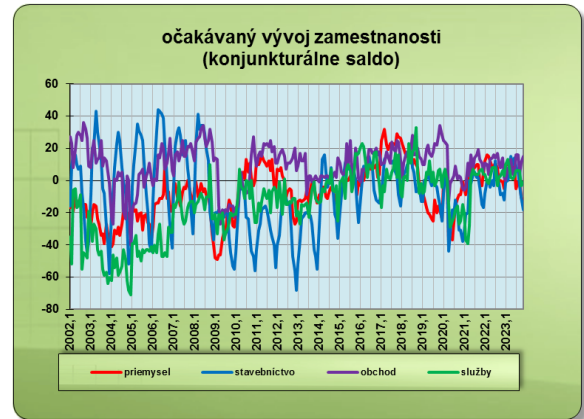
Zdroj: ŠÚ SR

Obr. 7

Zdroj: ŠÚ SR

Obr. 8

Zdroj: ŠÚ SR

Aktualizovaná prognóza vývoja vybraných ukazovateľov na rok 2023 a prognóza na 1. štvrťrok 2024

Ukazovateľ	1. - 3. štvrťrok 2023		Prognóza - INFOSTAT			
	absolútne	Index <u>1.-3.Q 2023</u> 1.-3.Q 2022	rok 2023		1. štvrťrok 2024	
			absolútne	Index <u>2023</u> 2022	absolútne	Index <u>1.Q 2024</u> 1.Q 2023
Hrubý domáci produkt (mld €) ¹⁾	90.1337	101.1	121.4480	101.1	29.5608	101.3
Výberové zisťovanie pracovných síl pracujúci (tis. osôb)	2 599.7	100.1	2 604.2	100.0	2 581.9	100.1
miera nezamestnanosti (%) ²⁾	5.9	x	5.9	x	6.2	x
počet nezamestnaných (tis. osôb)	163.5	95.7	163.3	95.8	169.7	99.9
Priemerný počet zamestnaných osôb v hospodárstve (tis. osôb)	2 396.6	100.2	2 398.3	100.1	2 387.3	100.0
Priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca hospodárstva (€)	1 383	109.2	1 422	109.0	1 410	106.3
Index reálnej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva	x	97.5	x	98.6	x	100.8
Miera inflácie (%)						
posledný mesiac obdobia	x	8.2 ³⁾	x	6.2 ⁴⁾	x	4.7 ⁵⁾
v priemere za obdobie	x	12.0 ⁶⁾	x	10.6 ⁷⁾	x	5.4 ⁸⁾

¹⁾ metóda ESA 2010; predbežné údaje, absolútne hodnoty sú v bežných cenách, indexy sú zo stálych cien vypočítaných reťazením objemov s použitím referenčného roka 2015

²⁾ v stĺpcoch Prognóza - INFOSTAT na rok 2023 a 1. štvrťrok 2024 je miera nezamestnanosti

³⁾ v septembri 2023 oproti septembru 2022

⁴⁾ v decembri 2023 oproti decembru 2022

⁵⁾ v marci 2024 oproti marcu 2023

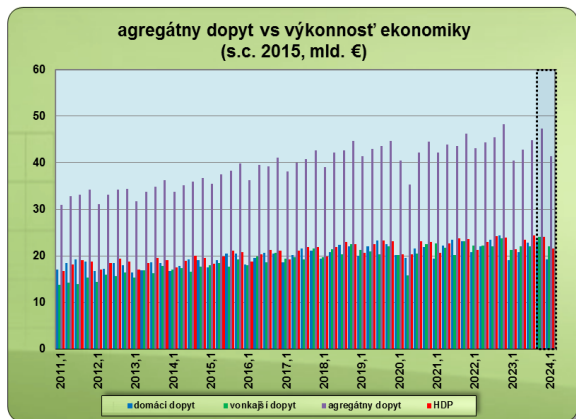
⁶⁾ v priemere za 1. - 3. štvrťrok 2023 oproti 1. - 3. štvrťroku 2022

⁷⁾ v priemere za rok 2023 oproti roku 2022

⁸⁾ v priemere za 1. štvrťrok 2024 oproti 1. štvrťroku 2023

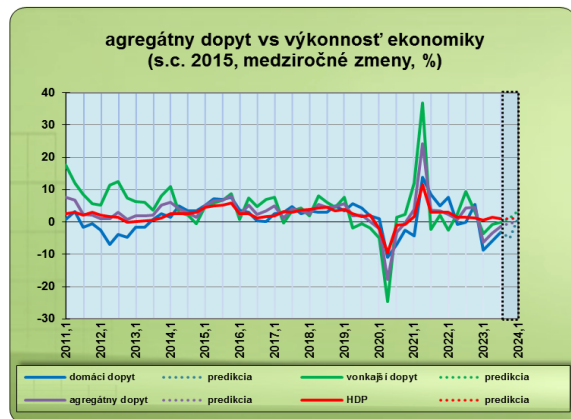
Prognóza vývoja vybraných ukazovateľov na rok 2023 a 1. štvrťrok 2024

Obr. 9

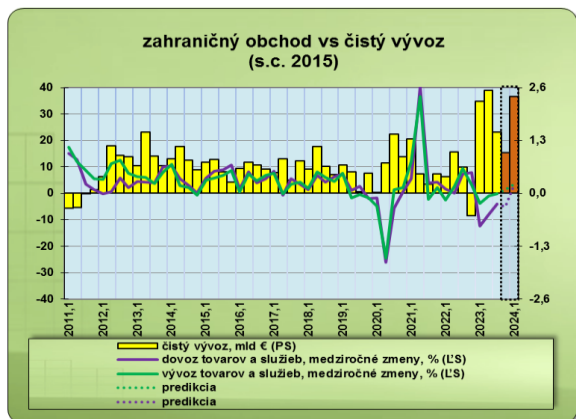
Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Obr. 12

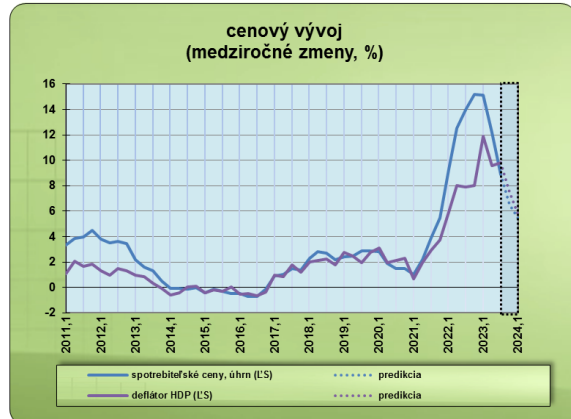
Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Obr.10

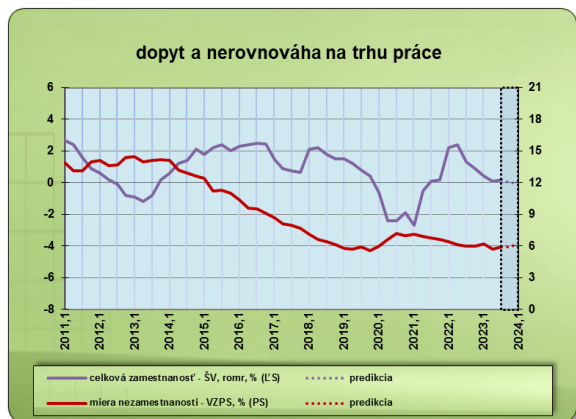
Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Obr. 13

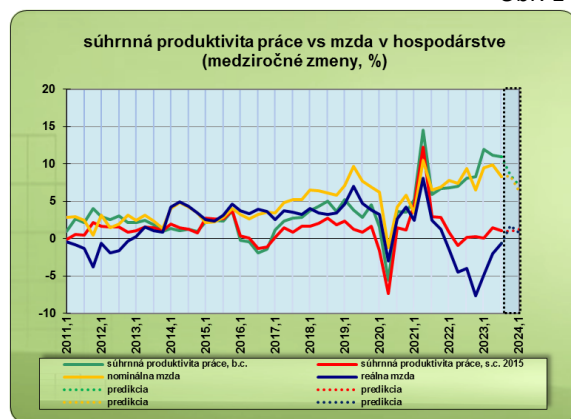
Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Obr. 11

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Obr. 14

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Vydal: INFOSTAT
Inštitút informatiky a štatistiky,
Leškova 16
817 95 Bratislava 15

Kategória publikácie: GHG

Vedúci redaktor: Ing. Ján Haluška, PhD.

Počet strán: 24

Počet výtlačkov: ---

ISSN: 2454-0773

3.GHG.2.17 - 636/2023
